

Concept Lokaal gezondheidsbeleid

Bernisse-Spijkenisse 2014-2017

datum

donderdag 16 april
2014

versie

1.4

Auteur(s)

Ilse Jaspers i.s.m.

Amiet Soekhoe en

Gerrit van Leeuwen

Inhoud

Hoofdstuk 1 Inleiding	4
Hoofdstuk 2 De doelgroep	5
2.1 Gezondheid algemeen	5
2.2 Jeugd	6
2.2.1 Gezond gewicht	7
2.2.2 Middelengebruik	8
2.2.3 Seksuele gezondheid	9
2.3 Ouderen	9
2.3.1 Eenzaamheid en sociale steun	10
2.3.2 Mantelzorg	12
2.3.3 Bewegen	13
2.4 Inwoners gemeenten Bernisse en Spijkenisse	13
2.4.1 Preventie en basiszorg dichtbij en toegankelijk	13
2.4.2 Verslavingsproblematiek	14
2.4.3 Signaleren van collectieve gezondheidsrisico's	15
2.4.4 Veilig sporten	16
Hoofdstuk 3 Conclusie	17

Hoofdstuk 1 Inleiding

Per 1 januari 2015 fuseren de gemeente Bernisse en de gemeente Spijkenisse tot de gemeente Nissewaard. Naar aanleiding van deze fusie en de wettelijke taak van de Wet publiek gezondheid (Wpg) om elke vier jaar lokaal gezondheidsbeleid door de gemeenteraad vast te laten stellen, wordt met deze nota lokaal gezondheidsbeleid voor 2014-2017 vastgesteld.

Deze nota beschrijft de gezamenlijke visie van beide gemeenten op de verantwoordelijkheid voor het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van de inwoners van de gemeenten Bernisse en Spijkenisse. Deze visie is uitgewerkt per doelgroep, te weten: jeugd, ouderen en inwoners van Bernisse en Spijkenisse.

Het gezondheidsbeleid van de gemeenten Bernisse en Spijkenisse heeft betrekking op alle inwoners in deze gemeenten. De gemeenten Bernisse en Spijkenisse gebruiken de landelijke thema's als leidraad voor dit beleid.¹ Deze thema's worden omschreven in de meest recente landelijke nota "gezondheid dichtbij" van mei 2011. Dit gezondheidsbeleidsplan is beleidsarm met beperkte inzet van middelen en mensen. De reden hiervoor is dat het gezondheidsbeleid al in vele beleidsgebieden terug komt en omdat de gemeentelijke middelen de komende jaren beperkt zijn. Dit noodzaakt tot prioritering. Deze nota hangt samen met het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2014-2017 van Spijkenisse, die in grote lijnen zal worden overgenomen door de gemeente Bernisse, dat eveneens vierjaarlijks vastgesteld moet worden. Zowel Volksgezondheid (voorlichting en bewustwording) als Openbare Orde en Veiligheid (beleid en handhaving) zijn van belang voor effectieve alcoholpreventie bij jongeren.

De Wet publieke gezondheidszorg (Wpg) geeft gemeenten het belangrijkste wettelijke kader voor het gezondheidsbeleid. Deze wet stelt gemeenten verantwoordelijk voor de algemene bevorderingstaken jeugdgezondheidszorg tot 19 jaar, ouderengezondheidszorg vanaf 65 jaar en infectieziektebestrijding, waarbij op het gebied van jeugdgezondheidszorg (basistakenpakket) en infectieziektebestrijding de taken duidelijk omschreven zijn met weinig ruimte voor eigen beleid. Ook de gemeentelijke sociale visie,

¹ Landelijke nota gezondheidsbeleid

die geldt als kader voor het sociale beleid in Bernisse en Spijkenisse, is ook het kader voor dit gezondheidsplan. Voor de nota is gebruik gemaakt van het rapport "Gezondheid in kaart 2014" van de GGD Rotterdam Rijnmond en de bijbehorende 'menukaart'.

Hoofdstuk 2 De doelgroepen

De doelgroepen van de gemeente Bernisse en de gemeente Spijkenisse worden onderverdeeld in jeugd (0-18 jaar), ouderen (vanaf 65 jaar) en inwoners Bernisse en Spijkenisse in zijn algemeenheid. Per doelgroep en thema daarbinnen wordt gekeken of het stellen van specifieke doelen noodzakelijk is. Afhankelijk van de afwijking van gemiddelde scores van de (regionale/landelijke) cijfers worden de doelen gesteld. Hiervoor is gebruik gemaakt van de cijfers van het rapport Gezondheid in kaart 2014 van de GGD Rotterdam-Rijnmond, tenzij andere aangegeven.

Voor iedere doelgroep wordt per thema bekeken wat dit betekent voor de inwoners van de gemeenten Bernisse en Spijkenisse. Dit wordt samengevat in een tabel. Daarna wordt aangegeven wat in het kader van de gezondheid voor de inwoners wordt gedaan.

2.1 Gezondheid algemeen

Op basis van de vragenlijst van het rapport Gezondheid in kaart 2014 blijkt dat de inwoners van Spijkenisse en Bernisse tevreden zijn over hun leven.

Tevredenheid met leven	Bernisse	Spijkenisse	Subregio²
Percentage dat niet of helemaal niet gelukkig is	19-65 jaar 4,1% vanaf 65 jaar 4,1%	19-65 jaar 7 % vanaf 65 jaar 8 %	19-65 jaar 9% vanaf 65 jaar 10%
Percentage dat een onvoldoende geeft voor tevredenheid met het leven	19-65 jaar 4,1% vanaf 65 jaar 4,2%	19-65 jaar 6% vanaf 65 jaar 5%	19-65 jaar 6% vanaf 65 jaar 6%
Percentage dat een ruime voldoende (>7) geeft voor tevredenheid met het leven	19-65 jaar 78% vanaf 65 jaar 71%	19-65 jaar 71% vanaf 65 jaar 69%	19-65 jaar 70% vanaf 65 jaar 70%

² De subregio is de regio Rijnmond minus Rotterdam.

In de enquête van de gezondheidsmonitor is de vraag gesteld hoe men de gezondheid ervaart. Gezondheid is een toestand van volledig lichamelijk, geestelijk en maatschappelijk welzijn en niet slechts de afwezigheid van ziekte of andere lichamelijke gebreken (WHO).³ In vergelijking met de regionale gemiddelden scoort Bernisse hoger als het gaat over het ervaren van de gezondheid van de inwoner, Spijkenisse zit op of net iets onder dit gemiddelde.

Ervaren gezondheid	Bernisse	Spijkenisse	Regio
Percentage dat de gezondheid als goed of zeer goed ervaart 19-65 jaar	87%	76%	81%

2.2 Jeugd

Het aandeel jongeren van 0 – 20 jaar in de totale bevolking ligt in de gemeente Bernisse en Spijkenisse net iets onder het gemiddelde in Nederland.⁴

Jongeren	Totaal inwoners	Jonger dan 20 jaar	Verhouding
Spijkenisse	72.374	15.852	22%
Bernisse	12.398	2.666	22%
Nederland	16.779.575	3.870.773	23%

Voor de jeugd van Spijkenisse en Bernisse is er bestaand beleid op verschillende gebieden. Daarbij is ter voorbereiding op de transitie jeugdzorg het beleid jeugd(gezondheids)zorg 2012-2014 opgesteld in Spijkenisse. In Bernisse is daarvoor het document "Het roer om in de jeugdhulpverlening" gebruikt.

De gezondheid van de jeugd in de gemeente Bernisse is in vergelijking met regiogemeenten gemiddeld, maar de problemen met het gebruik van middelen zijn aan de hoge kant. De gemeente Spijkenisse scoort gemiddeld als het gaat om de lichamelijke gezondheid van de jeugd, behalve bij kindermishandeling en het hoge aandeel indicaties jeugdzorg. Hierbij liggen de gemiddelden hoger in vergelijking met de regio.⁵ Voor de beide gemeenten

³ gezondheidsmonitor 2012 17 t/m 64 jaar

⁴ CBS Statonline/Buurtmonitor

⁵ Jeugdstaat Bernisse en Spijkenisse 2012

wordt aanbevolen om meer in te zetten op interventies bij jeugd met betrekking tot psychische gezondheid.

Voor de jeugd is er in de gemeenten Bernisse en Spijkenisse als basisvoorziening het Centrum voor Jeugd en Gezin. Hierbij is om de GGZ-problematiek sneller te herkennen en aan te pakken, Lucertis toegevoegd als ketenpartner. Voor de gezinnen met jeugdigen (leeftijd van 0 – 23 jaar) binnen de gemeenten Bernisse en Spijkenisse die problemen hebben op meerdere leefgebieden, wordt een gezinsplan opgesteld. Dit wordt bewaakt door een casusregisseur.⁶ Dit wordt beschreven in de notitie brede zorgcoördinatie jeugd en gezin.

2.2.1 Gezond gewicht

Een gezond gewicht is van groot belang, vooral voor kinderen. Overgewicht betekent dat je meer weegt dan goed is voor je gezondheid. Het wordt berekend aan de hand van de BMI-meter.⁷ Kinderen met overgewicht hebben meer kans op overgewicht op latere leeftijd. Daarnaast is overgewicht ook een risicofactor voor verschillende ziekten als hart- en vaatziekten en diabetes en voor de psychische ontwikkeling.

In de gemeente Bernisse hebben minder kinderen overgewicht in vergelijking met het landelijke gemiddelde. In de gemeente Spijkenisse ligt het percentage met overgewicht iets hoger dan het landelijke gemiddelde. 10% van de jeugd tussen de 4-12 jaar heeft matig overgewicht, dat is 0,3% meer dan het landelijke gemiddelde. 3% In deze leeftijdscategorie heeft ernstig overgewicht, tegenover 2,9% landelijk.

Gewicht kinderen 4-12 jaar	Bernisse	Spijkenisse	Landelijk
Percentage met matig overgewicht (excl. obesitas)- zelfrapportage	9%	10%	9,7%
Percentage met ernstig overgewicht (obesitas)	1%	3%	2,9%

Om het overgewicht bij kinderen tegen te gaan is beweging van groot belang. In het kader van de strijd tegen overgewicht heeft de gemeente Bernisse een

⁶ Brede zorgcoördinatie jeugd en gezin

⁷ www.voedingscentrum.nl

rijk verenigingsleven op het gebied van sport, is er speelruimtebeleid vastgesteld en organiseert zij voor-, tijdens en naschoolse (waaronder sportclinics) activiteiten binnen het kader van de Brede School Bernisse. De gemeente Spijkenisse heeft eveneens een rijk verenigingsleven en heeft het speelruimtebeleid opgesteld. Daarnaast stimuleren en faciliteren de combinatiefunctionarissen allerlei sportieve en culturele activiteiten, veelal samen met anderen. Daarbij wordt ook subsidie verleend aan sportverenigingen voor jeugdleden, in de leeftijd van 10 tot en met 17 jaar. Door beide gemeenten wordt al veel aan preventie van overgewicht bij kinderen gedaan en wijken de gemiddelden nauwelijks af van het landelijk beeld.

2.2.2 Middelengebruik

Onder middelengebruik wordt het gebruik van alcohol, tabak en drugs verstaan. Jongeren die deze middelen gebruiken hebben een vergroot risico op verslaving en kunnen ook acute gezondheidsschade oplopen, zoals verminderd denkvermogen en concentratiestoornissen.

Over de afgelopen jaren zijn er geen cijfers bekend van de gemeenten Bernisse en Spijkenisse over middelengebruik bij jeugd onder de 23 jaar. Wel blijkt uit "Gezondheid in kaart" van de GGD dat respectievelijk 7% en 6% van de ouders met kinderen in de leeftijd 4-12 het acceptabel vindt dat een kind jonger dan 16 jaar wel eens rookt. Respectievelijk 10% en 7% van de ouders vinden het acceptabel dat een kind jonger dan 16 jaar af en toe alcohol drinkt.⁸ Vergeleken met de subregio is dit niet sterk afwijkend voor Spijkenisse, maar voor Bernisse valt het enigszins negatief uit met name op het gebruik van alcohol. Dit komt ook tot uiting door jeugdoverlast in een aantal Bernisser kernen, waarbij (overmatig) gebruik van alcohol en/of (soft)drugs één van de oorzaken is.

Middelengebruik	Bernisse	Spijkenisse	subregio
Percentage ouders dat het acceptabel vindt als een kind jonger dan 16 af en toe roken uitprobeert	7%	6%	5%
Percentage ouders dat het acceptabel vindt als een kind jonger dan 16 af en toe alcohol drinkt	10%	7%	8%

⁸ Bron: www.gezondheidsatlasrijnmond.nl

De gemeente Spijkenisse is door het ministerie van VWS aangewezen als centrumgemeente voor onder andere verslavingsbeleid. Een bepaald deel van de centrummiddelen wordt aangewend voor verslavingspreventie. Jaarlijks wordt gekeken hoe deze middelen worden ingezet. Afgelopen jaar zijn deze middelen ingezet voor opleiding aan jongerenwerkers. Daarnaast is er specifieke controle op drankgebruik onder jongeren jonger dan 18 jaar.⁹ Ook worden preventieve maatregelen genomen.¹⁰

In de gemeente Bernisse zijn de afgelopen jaren weerbaarheidstrainingen betreffende middelengebruik gegeven op de basisscholen. Daarnaast zijn andere activiteiten uitgevoerd (onder andere in samenwerking met de supermarkten) om jongeren voor te lichten op de gevaren van alcohol- en drugsgebruik. Vanuit preventief oogpunt met betrekking tot jeugdoverlast worden naast de basisscholen ook binnen de jeugdcentra voorlichting gegeven hierover. Deze voorlichting wordt al dan niet ondersteund vanuit de gemeente. Binnen de jeugdcentra wordt specifiek gecontroleerd op drankgebruik onder jongeren jonger dan 18 jaar door het bestuur en incidenteel door politiecontrole. Het middelengebruik onder jongeren wordt een aandachtspunt beleid rondom opvoeden en opgroeien van het CJG. Dit wordt in 2015 hierin opgenomen.

2.2.3 Seksuele gezondheid

In de gemeenten Bernisse en Spijkenisse zijn geen cijfers bekend over het seksueel gedrag van jeugd. Op het gebied van seksuele gezondheid hebben deze gemeenten geen specifiek beleid. In Bernisse zijn de afgelopen jaren in dit kader wel weerbaarheidstrainingen gegeven op de basisscholen. Op landelijk niveau is besloten dat er een extra contactmoment met een jeugdverpleegkundige komt voor jongeren in het jaar voor het eindexamen. Dit contactmoment is bedoeld om te kunnen screenen op/vragen te stellen over onder andere seksuele gezondheid en middelengebruik.

2.3 Ouderen

De vergrijzing van de inwoners van Bernisse en Spijkenisse groeit sterker dan gemiddeld. Daardoor lopen beide gemeenten meer risico, doordat de

⁹ Uitvoeringsprogramma integrale veiligheid, controle op alcohol 18-

¹⁰ Preventie- en handhavingsplan alcohol 2014-2017

doelgroep ouderen een risicogroep is. In Bernisse is de vergrijzing al veel sterker dan het landelijke gemiddelde.

Bevolkingsomvang	Totaal inwoners	Aantal ouderen (65+)	Percentage ouderen
Spijkenisse	72.374	11.153	15%
Bernisse	12.398	2.427	20%
Landelijk	16.779.575	2.824.345	17%

2.3.1 Eenzaamheid en sociale steun

Ouderen zijn op sociaal gebied kwetsbaarder dan andere groepen. Mensen om hen heen vallen weg en ouderen kunnen vaak zelf minder participeren in de samenleving vanwege toenemende beperkingen. Dit hoort bij de levensfase en is daardoor in meer of mindere mate geaccepteerd en hoeft niet altijd tot gevoelens van eenzaamheid te leiden. Als men zich wel eenzaam voelt, kan dit leiden tot lichamelijke en geestelijke problemen, zoals hart- en vaatziekten en depressies. Er bestaat een relatie tussen eenzaamheid en zorggebruik. Het tegengaan van eenzaamheid kan door middel van het bevorderen van zelfredzaamheid en het faciliteren van mogelijkheden voor sociale bijeenkomsten.

In de gemeente Bernisse zijn de ouderen gemiddeld minder eenzaam in vergelijking met de regio, in de gemeente Spijkenisse daarentegen zijn de ouderen juist eenzamer.

De score op eenzaamheid is gebaseerd op elf vragen van de gezondheidsmonitor. Eenzaamheid kun je onderverdelen in emotionele eenzaamheid en sociale eenzaamheid. Emotioneel eenzamen kunnen weliswaar veel mensen om zich heen hebben, maar er ontbreekt een hechte, emotionele band met deze mensen in hun omgeving. Bij sociale eenzaamheid hebben mensen minder contact met anderen dan ze wensen. Eenzaamheid houdt verband met verschillende kenmerken. Zo is eenzaamheid hoger onder mensen met een beperking, onder mensen die zich niet gezond voelen en onder mensen zonder partner. Daarnaast is er een samenhang te zien tussen economische kenmerken en de ervaren mate van eenzaamheid. Het percentage mensen dat zich eenzaam voelt is hoger onder degenen die moeite hebben om rond te komen dan onder degenen die geen moeite hebben rond te komen.

Eenzaamheid ouderen vanaf 65 jaar	Bernisse	Spijkenisse	Regio
Percentage matig tot (zeer) ernstig eenzaam	41%	49%	46%
Percentage met emotionele eenzaamheid	14%	22%	17%
Percentage met sociale eenzaamheid	29%	34%	33%

In de notitie "Goede voorziening, sterke netwerken, leefbare kernen, kaders voor het sociaal beleid van de gemeente Bernisse" staat het overkoepelende doel van het sociale beleid beschreven. Inwoners van de gemeente Bernisse kunnen naar vermogen participeren in de lokale samenleving en langs die wegen persoonlijke netwerken opbouwen en onderhouden. De invoering van het kerngericht werken ondersteunt deze participatie en probeert de problematiek dicht bij huis op te lossen. In Bernisse wordt een ouderadviseur gesubsidieerd. Daarnaast zijn er relatief veel ouderenactiviteiten welke door de inwoners zelf worden geïnitieerd. Vanuit de brede school Bernisse worden ook activiteiten georganiseerd tussen kinderen en ouderen.

De gemeente Spijkenisse verleent subsidie aan Stichting Welzijn Ouderen voor diverse activiteiten voor ontmoeting en ondersteuning (waaronder de ouderenadviseur). Daarnaast subsidieert de gemeente Spijkenisse ook de wijkservice centra van Careyn en Argos¹¹. In de nota Sociaal Cultureel Werk, in december 2013 vastgesteld in Spijkenisse, staat het thema ontmoeting centraal bij de activiteiten die aangeboden worden. Deze activiteiten worden georganiseerd door vrijwilligers in wijkgroepen en migrantenorganisaties, ondersteund door combinatiefunctionarissen van de gemeente.

Gezien het percentage van bovenstaande tabel is er geen noodzaak tot extra beleid op het bestrijden van de sociale eenzaamheid.

Bestrijding van emotionele eenzaamheid is moeilijker te intensiveren. Dit heeft onder andere te maken met de sociale samenhang in een gemeente. Via het stimuleren van het verenigingsleven en netwerken om mensen heen wordt getracht de sociale samenhang te verhogen, waardoor mensen zich minder eenzaam voelen. Dit is een investering voor de lange termijn en zal niet op korte termijn effect hebben. Ook met het kerngericht werken in

¹¹ Stichting Welzijn Ouderen subsidie 2013 en vaststelling 2011 punten 1, 2 en 3

Bernisse worden op (zeer) korte-, korte- en middellange termijn resultaten beoogd.

2.3.2 Mantelzorg

Goede ondersteuning bij mantelzorg is van groot belang bij oudere mantelzorgers, omdat zij een verhoogde kans op overbelasting hebben. De oudere mantelzorgers behoren door afnemende draagkracht en zeker als de partner dementie heeft, tot de grootste risicogroepen.

Mantelzorg vanaf 65 jaar	Bernisse	Spijkenisse	Regio
Percentage dat mantelzorg geeft (langer dan 3 maanden of meer dan 8 uur per week)	14%	12%	12%
Percentage dat nu mantelzorg geeft (ongeacht uren of duur)	15%	12%	13%
Percentage mantelzorgers dat zich tamelijk belast tot overbelast voelt door het geven van mantelzorg	6%	18%	14%

In de gemeente Bernisse zijn 2912 mantelzorgers, waarvan 230 overbelast. In de gemeente Spijkenisse zijn tussen de 8.000 en 16.000 volwassen inwoners actief als mantelzorger, zo blijkt uit de Inwonersenquête.¹² Uit deze enquête bleek dat van deze mantelzorgers 4% zeer zwaar belast is en daarnaast 2% overbelast is.

Samenvattend wordt op het gebied van mantelzorg het volgende gesubsidieerd door beide gemeenten: mantelzorgsalon, organiseren van respijtzorg¹³ info en advies bijv. steunpunt, mantelzorgblad en kortdurende ondersteuning en dag van de mantelzorg.¹⁴ Beleid zal vooral ingezet worden op de (dreigend) overbelaste mantelzorgers. Er wordt door beide gemeenten gekeken of het mantelzorgbeleid nog voldoende passend is in het kader van de decentralisatie Jeugd en ABWZ.

¹² Notitie Vrijwilligerswerk & mantelzorg in Spijkenisse "vrijwilligers- en mantelzorgbeleid"2013 e.v.

¹³ Respijtzorg is zorg aan een zorgbehoevende, met als doel om diens mantelzorger(s) te ontlasten en vrijaf te geven. Het is een verzamelbegrip voor voorzieningen, die tijdelijk, beroepsmatig of vrijwillig de mantelzorg overnemen, en dus respijt verlenen.

¹⁴ Nota "vrijwilligers- en mantelzorgbeleid" 2013

2.3.3 Bewegen

Beweging is voor iedereen van belang, ook draagt het bij aan de zelfredzaamheid, gezondheid en het voorkomen van eenzaamheid, vooral voor ouderen. Gemiddeld vindt 80% van de ouderen van de gemeenten Bernisse en Spijkenisse het belangrijk om te bewegen/sporten en zij handelen hier ook naar. Dit komt overeen met de regionale gemiddelden.

Lichamelijke activiteit vanaf 65 jaar	Bernisse	Spijkenisse	Regio
Percentage dat bewegen of sporten belangrijk vindt	82%	78%	79%
Percentage dat aangeeft zelf (zeker/meestal wel) voldoende te bewegen	82%	79%	78%
Percentage dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen	75%	68%	69%

Naast de reguliere sportactiviteiten (voor ouderen) wordt er extra aandacht besteed aan de kwetsbare ouderen die niet terecht kunnen bij deze reguliere activiteiten. Daarvoor verlenen de gemeenten Bernisse en Spijkenisse subsidie aan SWO om aan ouderen groepsgewijze bewegingsactiviteiten onder deskundige begeleiding aan te bieden. Het bevorderen van sporten onder ouderen zou een extra inzet kunnen zijn binnen het sportbeleid en de combinatiefunctionarissen. Er is hiermee voldoende inzet op het gebied voor bewegen voor ouderen.

2.4 Inwoners gemeenten Bernisse en Spijkenisse

2.4.1 Preventie en basiszorg dichtbij en toegankelijk

Het is belangrijk dat herkenbare en laagdrempelige voorzieningen in de buurt aanwezig zijn waar mensen met vragen en problemen terecht kunnen. Uit de gegevens van de gezondheidsmonitor van GGD Rotterdam-Rijnmond blijkt dat de inwoners van de gemeente Bernisse over het algemeen onder het gemiddelde van de regio scoren. De gemeente Spijkenisse gemiddeld scoort in vergelijking met de regio. Overigens is geen onderzoek gedaan naar achterliggende redenen van het contact. De organisatie van infectieziektebestrijding valt onder het GGD basistakenpakket.

Huisarts	Bernisse	Spijkenisse	Regio
Percentage dat contact met huisarts heeft gehad in afgelopen 2 maanden (19-65 jaar)	29%	35%	32%
Percentage dat contact met huisarts heeft gehad in afgelopen 2 maanden (65 jaar en ouder)	46%	45%	45%
Percentage dat contact met huisarts heeft gehad in afgelopen 12 maanden (19-65 jaar)	70%	72%	72%
Percentage dat contact met huisarts heeft gehad in afgelopen 12 maanden (65 jaar en ouder)	82%	84%	83%
Aantal huisartsen in gemeente	5	31	-
Huisartsendichtheid: aantal inwoners per fte huisarts	2.697	2.514	2.371 (landelijk)
Hulp en verzorging			
Percentage dat huishoudelijke hulp ontvangt 65 en ouder	23%	31%	30%
Percentage dat persoonlijke verzorging ontvangt 65 jaar en ouder	6%	12%	10%
Aantal personen per 1.000 inwoners dat WMO-zorg (huishoudelijke hulp) heeft ontvangen 18 jaar en ouder	21%	38%	40%
Aantal personen per 1.000 inwoners dat zorg zonder verblijf (AWBZ zorg) heeft ontvangen 18 jaar en ouder	24%	30%	33%
Percentage cliënten met een geldige indicatie voor AWBZ-zorg	2,7	3,8%	4,8% (landelijk)

2.4.2 Verslavingsproblematiek

Uit de cijfers van het GGD rapport blijkt dat de inwoners van de gemeenten Bernisse en Spijkenisse minder alcohol gebruiken dan de gemiddelde inwoner uit de regio. Het drugsgebruik onder deze inwoners is gelijk aan de regio, waarbij de gemeente Bernisse in positieve zin afwijkt.

Alcoholgebruik 19-65 jaar	Bernisse	Spijkenisse	Regio
Percentage dat alcohol heeft gedronken in het afgelopen jaar	80%	78%	80%
Percentage met overmatig alcoholgebruik	7%	6%	6%
Percentage met zwaar alcoholgebruik	8%	9%	8%
Percentage dat alcoholafhankelijk is	8%	7%	9%
Percentage dat alcoholafhankelijk en overmatige drinker en/of zware drinker is (NB 19 jaar en ouder)	4,6%	3,6%	3,9%
Druggebruik 19-65 jaar			
Percentage dat cannabis heeft gebruikt in de afgelopen 4 weken	1,8%	2,9%	2,6%
Percentage dat cannabis heeft gebruikt in de afgelopen jaar	2,5%	4,7%	4,3%
Percentage dat harddrugs heeft gebruikt in de afgelopen 4 weken	0,6%	1,7%	1%
Percentage dat harddrugs heeft gebruikt in het afgelopen jaar	0,9%	2,9%	2,1%

Het verslavingsbeleid wordt minimaal uitgevoerd bij de gemeenten Bernisse en Spijkenisse. Zoals in hoofdstuk 2.2.2 is genoemd wordt op Voorne-Putten vanuit de centrumgemeente een subsidie verleend van € 5.000,-, waarmee ingezet kan worden op verslavingsbeleid. In het kader van de prioritering van de verslavingszorg is tot op heden gekozen voor de inzet op de jeugd. In Bernisse zijn de afgelopen jaren weerbaarheidstrainingen op scholen gegeven betreffende middelengebruik en zoals in hoofdstuk 2.2.2 is beschreven, hebben ook activiteiten plaatsgevonden met andere maatschappelijke partners. Spijkenisse stelt het Preventie- en handavingsplan alcohol 2014-2017 vast, waarin de acties en maatregelen op het gebied van preventie zijn opgenomen en die door Bernisse in hoofdlijnen zullen worden overgenomen.

2.4.3 Signaleren van collectieve gezondheidsrisico's

In de gemeenten Bernisse en Spijkenisse houdt de GGD bevolkingsonderzoeken onder de Inwoners. In de gemeente Spijkenisse is het percentage dat heeft deelgenomen aan de bevolkingsonderzoeken

vergelijkbaar met de regionale gemiddelden. De inwoners van de gemeente Bernisse zitten boven het gemiddelde van de regio qua deelname.

Bevolkingsonderzoeken	Bernisse	Spijkenisse	Regio
Borstkankerscreening: aantal vrouwen (50-75 jaar) dat heeft deelgenomen in jaar 2012 / aantal vrouwen dat is uitgenodigd in jaar	84%	79%	78%
Baarmoederhalsscreening: percentage vrouwen (30-60 jaar) dat in de afgelopen vijf jaar minstens één cervixuitstrijkje heeft laten maken	74%	65%	67%

2.4.4 Veilig sporten

Er zijn geen gegevens bekend omtrent veilig sporten, er wordt echter wel beleidsmatig op ingezet.

Het ontwikkelen van eigen gedragscodes door verenigingen op het gebied van sportief gedrag worden in Spijkenisse door subsidies en door ondersteuning van de combinatiefunctionarissen gestimuleerd.¹⁵ In Bernisse worden de sportverenigingen vanuit de combinatiefunctionarissen benaderd om in het kader van de Brede School activiteiten te ontwikkelen voor de jeugd.

De gemeente Spijkenisse subsidieert AED 6 minutenzones. Hierbij worden de trainingen om deze te bedienen gesubsidieerd in het kader van het gezondheidsbeleid.

¹⁵ sportbeleid Spijkenisse

Hoofdstuk 3 Conclusie

Met deze nota geven de gemeenten Bernisse en Spijkenisse invulling aan de opdracht lokaal gezondheidsbeleid vast te stellen. Hierbij is gekeken naar wat al in bestaand beleid is ontwikkeld en wordt uitgevoerd en is een koppeling gelegd met de cijfers en bevindingen uit het rapport "Gezondheid in kaart 2014" van de GGD Rotterdam-Rijnmond.

Uit deze cijfers blijkt dat Bernisse en Spijkenisse in het algemeen niet afwijken van de gemiddelde regionale en landelijk scores, waarbij Bernisse op sommige thema's, zoals bijvoorbeeld op het gebied van eenzaamheid onder ouderen, er positief uitspringt. De overgrote meerderheid van de inwoners in beide gemeenten is tevreden met hun leven en met hun gezondheid.

In zowel Bernisse als Spijkenisse is op meerdere terreinen die te maken hebben of raken aan gezondheid beleid vastgesteld of in ontwikkeling. Wat jeugd betreft Spijkenisse is de nota Jeugdgezondheidszorg opgesteld evenals (gezamenlijk met Bernisse) nota Brede Zorgcoördinatie Jeugd en Gezin. In Bernisse is hiervoor de nota "Het roer om in de jeugdhulpverlening" opgesteld. Samen met de inzet van de Centra voor Jeugd en Gezin in beide gemeenten wordt naar verwachting adequaat ingezet op jeugdgezondheid. In 2015 wordt het middelengebruik onder jongeren een aandachtspunt in het beleid rondom opvoeden en opgroeien van het CJG. In Bernisse zijn in de afgelopen jaren weerbaarheidstrainingen gegeven op basisscholen over middelengebruik. Daarnaast vonden er activiteiten plaats in samenwerking met andere maatschappelijke partners: supermarkten, sportverenigingen, jeugdcentra, politie en evenementen. Spijkenisse is centrumgemeente voor verslavingsbeleid en een deel van de middelen die daarmee gepaard gaan wordt ingezet voor verslavingspreventie. Daarnaast wordt binnenkort in Spijkenisse het Preventie- en handavingsplan alcohol 2014-2017 vastgesteld, dat op grote lijnen ook zal worden overgenomen in Bernisse.

Sporten en bewegen heeft –naast allerlei andere voordelen – een preventiewerking bij het voorkomen van overgewicht en obesitas en daarmee geassocieerde gezondheidsproblemen. Beide gemeenten betrekken sportverenigingen bij de ambitie sportdeelname te vergroten, kennen speelruimtebeleid en stimuleren of organiseren combinatiefunctionarissen

sportieve activiteiten. Via SWO worden sportieve activiteiten voor ouderen aangeboden.

Als gevolg van de toenemende vergrijzing vormt ouderengezondheid een belangrijk aandachtspunt. Dat omvat ook eenzaamheid, overigens niet alleen onder ouderen. Met de invoering van kerngericht werken streeft Bernisse ernaar de kansen voor participatie te vergroten, ook voor ouderen. Er is een ouderenadviseur aangesteld. Spijkenisse richt zich via SWO op de ouderen, en in de Sociaal Cultureel Werk is ontmoeting als centraal thema vastgesteld, vanwege het tegengaan van eenzaamheid, maar ook om leefbaarheid te vergroten.

In groter verband wordt opgemerkt dat ook grote inzet wordt gepleegd op het scheppen van werkgelegenheid (van de randvoorwaarden ervan), het ondersteunen van inwoners bij het behouden en vinden van werk en het verstrekken van noodzakelijke inkomensaanvulling. Werk en daarmee het hebben van een regulier inkomen wordt gezien als de beste preventie voor een groot aantal gezondheidsgerelateerde problemen.

De GGD heeft bij het rapport per gemeente een menukaart gepresenteerd met daarop de belangrijkste thema's voor die gemeente uit het rapport. De thema's overgewicht, diabetes, eenzaamheid en vergrijzing worden voor beide gemeenten genoemd, voor Bernisse daarnaast onder andere zorggebruik en voor Spijkenisse inkomensniveau. Met het hierboven geschetste instrumentarium kunnen Bernisse en Spijkenisse met door de GGD genoemde onderwerpen aan de slag, voor zover daar al geen start mee gemaakt is in de afgelopen periode.

